

O PODSTATE STARÉHO ZÁKONA

Valentín Tomberg

Uvaha VI.

5. Zlo v svetovej karme, na základe Biblie:

Zvláštny ráz duchovného poznania Daniela:

V predchádzajúcich úvahách, bolo po určitej stránke opísané zlo, ako dochádza výrazu luciferskými bytosťami a ahrimanskými mocnosťami. Záležalo najmä na tom, aby sme prihliadli ku zlu, ak to bolo potrebné pre pochopenie bytosti Jahve Elohim a základných duchovných impulzov Abraháma, Izáka a Jakoba. Teraz však pôjde o to, aby sme poznanie zla, ako je obsiahnuté v Biblii, vyjadrili takými pojmi, aké ľudstvu priniesol R. Steiner. Táto úloha sa dá samozrejme splniť, len v medziach, podmienených obsahom a rozsahom predmetu, ktorý sme si vytýčili.

Všeobecne je Biblia knihou, ktorej obsah zodpovedá realite, v ktorej sú fakty popisované v podohé udalostí a činov, pričom porozumenie ich zmyslu je prenechané čitateľovi samému. Predsa však sú v Biblii miesta, ktoré oznamujú určité poznatky budúcim pokoleniam. Niektoré z týchto oznámení sa vzťahujú k dobe v ktorej bola napísaná, iné k vtedajšej budúcnosti, ktoré je dnes už minulosťou, v Biblii sú však aj také oznámenia, ktoré sa vzťahujú k budúcnosti celého zemskeho vývoja a nemožno ich teda ani dnes pokladať za udalosti historické.

Sú to písané pamiatky, z ktorých možno čerpať významné poučenie o záhadách svetovej karmy! Časti Starého Zákona, ktoré majú apokalyptický ráz, možno nájsť najmä v knihách prorokov. Takmer u všetkých prorokov nájdeme apokalyptické miesta. Najväčšiu apokalyptickú hodnotu majú knihy prorokov Izaiáša, Ezechiela a Daniela.

Ak hľadáme najmä poučenie o karme svetového zla, potom je to najmä kniha Danielova ktorá nám poskytuje najvýznamnejšie poučenie. Z tohto dôvodu sa budeme v nasledujúcej úvahe zaoberať časťou knihy Danielovej. Skôr však, než pristúpime k tomuto úkonu, bude nutné uvažovať o spôsobe, ako možno sledovať svetovú karmu, o ktorej vlastne kniha Danielova pojednáva. Všeobecné pojmy popisujúce zjavenie alebo duchovné zrenie, nestačia ku konkrétnemu porozumeniu svetovej karmy, ako sa s ňou u Daniela stretávame. Ak máme popisovaným udalostiam konkrétne porozumieť, musíme zvážiť, že je viac spôsobov, ako možno spoznať svetovú karmu.

Jeden zo spôsobov záleží v tom, že sa nám vynoria vnútorné spomienky na to, čo sme spoznali v predošlých životoch. Tieto spomienky sa môžu vynoriť ako súhrn myšlienok, poskytujúcich s najväčšou jasnosťou a s organickou dôslednosťou istotu o pravdivosti predmetu. Len takto bolo možné napr. v 13. storočí, kedy duchovné zrenie nebolo možné, získať najdôležitejšie poznatky múdrosti mystérií a odovzdať ich ľudstvu. Vtedy bola všetka múdrosť ľudstva zachránená tak, že 12 osobností dalo znovu vzniknúť všetkej múdrosti siedmich atlantských období a piatich poatlantských kultúr. To sa uskutočnilo tým, že sa vynorili spomienky na všetku múdrosť minulých období Zeme v týchto 12 osobnostiach, ktoré ich poskytli inej osobnosti, trinásťej, od ktorej potom vyšiel súhrn všetkej múdrosti

Rosenkrucianizmu (tu je myslený Christian Rosenkreuz).

Iný spôsob, ako možno spoznať svetovú karmu je čítanie (zrenie) v kozmickej kronike zvanej "akaša". To však predpokladá určitý stupeň zasvätenia, ktorého sa podarilo dosiahnuť len máloktorým individualitám, ba len najvyšším zasvätencom ľudstva, o ktorých bola napr. zmienka v prvej úvahe v súvislosti s trojitým okultizmom. Je však ešte tretí spôsob, ako možno spoznať tajomstvá svetovej karmy, pozostávajúci v tom, že človek nižšieho stupňa zasvätenia, prijíma imagináciou a inšpiráciou oznámenie o svetovej karme, prostredníctvom styku s niektorými bytosťami duchovných hierarchií. Bytosti duchovných hierarchií môžu človeku ukázať (prostredníctvom imaginácie) a vysvetliť (prostredníctvom inšpirácie) určité tajomstvá karmy, ktoré práve chcú tomuto človeku, či skrze neho ľudstvu, oznámiť.

Ak prihliadneme teraz ku knihe Danielovej, so zreteľom na spôsob poznania z ktorého vzišla zistíme, že ide o spomínaný tretí spôsob, ktorým Daniel došiel k svojim poznatkom. Obrazy, napr: ríši zla, vysvetľuje mu Archanjel Gabriel (Daniel 8, 15 a 16) a posledné zjavenie svojej knihy má Daniel od jednej bytosti z rádu Elohimov, s ktorou mu vládca izraelského národa Michael, umožnil stretnutie (Daniel 10, 13, 14). Takto boli Danielovi sprostredkované videnia a dané k nim vysvetlenie prostredníctvom bytosti z hierarchie Elohimov a Archanjelov. Predmetom tohto zjavenia sú Archai (Počiatky). Bola to teda tajomstvo času, po ktorých sa Daniel pýtal, keď usiloval spoznať dni svetovej karmy a porozumieť im. Svojimi otázkami sa však neobracal k duchovnému svetu sám zo seba, ako jednotlivá osobnosť, ale v mene izraelského národa. To sa stalo v dôsledku určitého vývojového stupňa, na ktorom bolo vtedy Danielovo vedomie zodpovednosti za izraelský národ a ktoré vtedy zodpovedalo dnešnému svedomiu. Ak sa cítil určitý človek zodpovedným len za seba a za svoje skutky, bol v spojení s Anjelom. Ak povzniesol sa jeho pocit zodpovednosti až k osudu národa, vošla taká osobnosť v styk s Archanjelom. Tak tomu bolo práve u Daniela, v ktorého knihe, v deviatej kapitole, je uvedená zmierujúca modlitba za izraelský národ, v ktorej sa Daniel obracia na najvyššiu bytosť, ktorú poznal:

"Zhrešili sme, padáme na svoju tvár pred tebou, so svojou modlitbou"

Slová tejto modlitby sú príznačné pre vnútorné založenie Danielove. Pretože sa Daniel pýtal v mene národa, dostalo sa mu odpovede v podobe zjavenia budúcnosti tohto národa. Pretože sa Daniel modlil menom "vyvoleného národa", menom karmického spoločenstva ľudí spojených od pradávna najmä s impulzom Kristovým, nebola mu zjavená len budúcnosť Izraela, ale aj osud "večného Izraela", vyvíjajúceho sa v následku pôsobenia Kristovho impulzu v karme ľudstva. Tieto zjavenia mu oznamuje jedna z bytostí hierarchie Elohim, z družiny Jahve (Daniel 10, 5, 6).

Pretože Daniel kládol otázky z vedomia národa, tlmočili mu príslušné oznámenia Archanjeli, ktorí Danielovi tiež umožnili utvárať v priestore zodpovedajúce podmienky pre uskutočnenie zjavených osudov. Predmetom týchto oznámení boli budúce činy bytostí Archai, ktoré nikdy nehovorí, lebo Otec mlčí! Bytosti Archai, možno zrieť len v čase. Vo vzťahu k ľudstvu, sú bytosti Archai vždy pohrúžené v mlčaní. Danielove otázky neboli nijako teoretickými, ale zvrchovane vážne. Tak napr. onomu zjaveniu, ktoré je popísané v kapitole 10. predchádzal ťažký boj:

"V tejto dobe, bol som ja Daniel smutný po 3 týždne. Nepožíval som chutných pokrmov, mäso ani víno neprišlo do mojich úst. Nepomazal som sa ani masťou, až uplynuli 3 týždne".

To hovorí Daniel o stave svojej duše, ktorý pohol duchovný svet k oznámeniam popísaným v 10. kapitole. Podmienkou zjavení, ktorých sa Danielovi dostalo, bol osobný spôsob kladenia otázok (z bolesti duše a z osobnej starostlivosti) na neosobné veci. Takýto spôsob dopytovania je nutný aj v prítomnej dobe, lebo duchovný svet je nútený mlčať, keď sa neobracia na neho nikto s otázkami. Ako nesmierne mnoho vďačí ľudstvo R. Steinerovi za to, že oznámením tak mnohých duchovných skutočností podnietil v ľudstve také otázky, ktoré by bez jeho oznámení neboli nikdy položené. Antroposofia R. Steinera je cesta, ktorá nedáva len odpovede na doterajšie otázky, ale podnecuje v duši ešte vyššie otázky. Ak tomu tak je, potiaľ sa duchovný svet nebude haliť v mlčanie a pravda z neho prúdiť nikdy neustane.

Otázka svetovej karmy zla, žila v duši Danielovej a viedla ho k významným výhl'adom, ktorých objasnenie je úlohou tejto úvahy.

Trojnásť svetového zla:

V predchádzajúcich úvahách sme preberali, po karmickej i ľudskej stránke, pravdivosť slov R. Steinera: "Ahriman je karmou Luciferovou!" Urobili sme tak pokus ujasniť si, ako sa stal Lucifer príčinou Ahrimanovho zásahu nielen do kozmického vývoja, ale tiež do luciferskej hierarchie.

Ak sledujeme svetový vývoj, ako spolupôsobenie kozmických hierarchií, môžeme pozorovať, ako sa vo vývoji uskutočňuje neustály vzostup a zostup bytostí. Avšak "vzostup a zostup" je dvojaký. Zostup totiž môže znamenať obeť (vyššieho nižšiemu), alebo degeneráciu (úpadok vyššieho).

Vzostup môže byť dôsledok zrelosti (vzostup nižšieho) pre určitú vyššiu činnosť, ale môže byť tiež zjavom znovuzrodenia, regenerácie (vzostup padlého, či ukončenie obeť). Tak napr. Luciferská hierarchia prežíva degeneráciu i regeneráciu, pretože mystérium na Golgote vyvolalo nanajvýš významné účinky v tejto hierarchii. V dôsledku mystéria na Golgote nastala duchovná udalosť nekonečného dosahu, v podobe dôverného obratu Lucifera, ktorý si osvojil lásku ku Kristovi a spoznal svoje bezprávie voči nemu. Mystérium na Golgote presvedčilo Lucifera o tom, že nemá pravdu! Okamih tejto udalosti je v evanjeliách zachytený tak, že jeden z dvoch ukrižovaných "zlosynov" (po ľavici a po pravici Ježiša), priznáva svoju vinu a nazerá nevinu tretieho ukrižovaného.

Prostredníctvom tohto zlosyna, sa prejavilo svedomie Lucifera. Od tej doby pôsobí Lucifer v človeku "lucifersky" len preto, že následky jeho predchádzajúceho vývoja trvajú ďalej.

Luciferskí anjeli túžia, aby boli oslobodení, pôsobením človeka! Sú pripútaní k následkom svojej minulej činnosti a nemôžu byť inak činní, než ako boli predtým. Človek však môže svojho luciferského anjela oslobodiť, ak prijme Kristov impulz.

Takto oslobodený luciferský anjel sa stáva služobným duchom normálneho anjela, ktorému sa kedysi staval na odpor. To, čo bolo povedané, platí pre Lucifera, ktorý je bytosťou druhej hierarchie, aj pre luciferských anjelov. Lucifer poznal Krista bezprostredne, luciferskí anjeli však môžu poznať Krista iba prostredníctvom ľudí, s ktorými sú individuálne spojení. Inak je tomu však s luciferskými bytosťami, ktorými žiari napr. hierarchia Archanjelovi a Archai. Medzi týmito sú bytosti, ktoré sa nezmenili a uchovali si svoje predchádzajúce založenie. Dokonca sú medzi nimi aj také bytosti, ktoré uzavreli spolok s Ahrimanom! Tento spolok

správne chápeme, ak ho nepokladáme za obyčajnú zmluvu, ale okrem iného aj za čiastočné Ahrimanizovanie ich vnútornej podstaty. Sú to bytosti ahrimansko-luciferského rázu. Prečo k tomu došlo pochopíme, ak uvážime, že karma luciferskej hierarchie záleží vôbec v tom, že ako taká má raz zaniknúť. Luciferská hierarchie nemôže svoje bytie uhájiť po celú večnosť, pretože sa na jednej strane odrieka normálnych božských bytostí, na druhej strane sa však stavia odmietavo k radikálnemu potieraniu duchovného sveta Ahrimanom. Sú len dve cesty, po ktorých môžu luciferské bytosti kráčať. Buď sa obrátia a pripoja k vojom Kristovým, alebo budú vo svojom odpore pokračovať až do posledných dôsledkov, až do svojho spojenia s Ahrimanom.

Prvá cesta znamená regeneráciu, druhá degeneráciu. Skôr však ako určitá luciferská bytosť degeneruje v bytosť Ahrimanskú (predtým než sa dá pohliť Ahrimanom), sa tvorí prechodný stupeň, na ktorom sú spojené obe prirodzenosti (lucifersko-ahrimanská). V konečnej fáze Ahriman pohlcuje bytosti, lebo nestrpí rôznosť bytostí mimo seba sama.

Na prechodnom stupni degenerácie, sú bytosti luciferské, ktoré uzavreli "spolok" s Ahrimanom. Nie sú to vlastne už ani luciferské bytosti, ale zvláštne hierarchie pre seba. Tak pôsobia v prítomnej dobe tri hierarchie zla: Luciferská, Lucifersko-Ahrimanská a Ahrimanská!

Tú poslednú si musíme predstavovať, ako súhrn článkov bytosti Ahrimana.

Ak teda chceme udalosti prítomnej doby správne chápať, musíme uvážiť, že dnes už nepôsobia len Luciferské a Ahrimanské impulzy, ale i impulzy ktoré pôsobia navonok ako Luciferské, za ktorými sa však skrývajú Ahrimanské sily (Luciferské nadšenie slúži Ahrimanským účelom).

Degeneráciou luciferských bytostí, až na stupeň ahrimanského bytia, nie je ešte karma zla vyčerpaná. Ako sa luciferská sila, uskutočňovaná do krajných dôsledkov, stáva neodvratne korisťou Ahrimanovou, tak sa ahrimanská sila, uskutočňovaná do krajných dôsledkov, stáva korisťou tretej bytosti v kozme, ktorú R. Steiner označil názvom: "Asura"!

Ak neprizeráme k prechodným stupňom Lucifersko-Ahrimanskeho prejavu, je tretím stupňom zla vo svete bytosť Asurova. Ako je Ahriman karmou luciferovou, tak je Asura karmou Ahrimanovou. O bytosti Asurovej, možno povedať len veľmi málo, pretože možnosti charakteristiky bytosti Asurovej sú obmedzené. Aj v týchto hraniciach možností, je predsa len nutné o Asura hovoriť jasne.

Je povinnosťou tejto doby, podávať buď jasnú predstavu o určitom predmete, alebo vôbec žiadnu. Neurčitosti je nutné sa všetkými prostriedkami vyvarovať.

Ak máme si utvoriť predstavu o bytosti Asurovej, je nutné prihliadnuť k štyrom článkom bytosti človeka, v ich pomere ku zlu sveta. Ľudské ja sa stretáva so zlom v troch telesných článkoch ľudskej bytosti. Keby ja nezostupovalo do astrálneho, éterického a fyzického sveta, neprišlo by so svetovým zlom vôbec do styku.

Ja prichádza do styku so zlom, najprv v astrálnom tele, kde prežíva stretnutie so silami luciferskými. So silami Ahrimanskými sa ja stretáva v éterickom tele. Luciferský dvojník je astrálneho rázu, Ahrimanský dvojník potom éterického rázu. V tom ako sa Ja človeka vyrovnáva s týmito dvomi dvojníkmi, je obsiahnuté celé dráma styku človeka so zlom, v minulosti a v súčasnosti. **V budúcnosti však nastane ešte tretie stretnutie Ja človeka so zlom, a to v tele fyzickom. Potom sa musí Ja človeka vyrovnat' so silami asurskými! Tento stupeň vývoja, však ešte nenastal.**

Boj medzi dobrom a zlom, vo vnútri ľudskej bytosti, siaha v dnešnej dobe (v dobe Tombergovej) len až k éterickému telu. Lebo trojité stretnutie s prvotným dobrom sveta, ktoré človek prežíva medzi zrodením a smrťou, sa uskutočňuje len až k éterickému telu.

Vo svojom ja prežíva človek za noci stretnutie s Duchom sv., ktorého svetlo mu sprostredkuje Anjel. V dobe vianočnej sa stretáva človek vo svojom tele astrálnom, so Synom, ktorého hrejivosť mu prinášajú Archanjeli. Raz v živote, alebo v hodine smrti, sa človek stretáva v éterickom tele s Otcom, ktorého predstaviteľom je bytosť z hierarchie Archai.

Ak sa stretáva teda človek, ako so zlom, tak i s dobrom sveta, deje sa to ešte mimo jeho vlastnú vnútornú bytosť fyzického tela. Inak povedané, boj medzi dobrom a zlom nezostúpil ešte do fyzického tela.

Ak je fyzické telo závislé na dejoch vo vyšších článkoch ľudskej bytosti, zračia sa v ňom iba následky tohto vyššieho boja. Keď napríklad následkom tohto boja ochorie žľazník, alebo pečeň, nie je to dej, ktorého príčiny je nutné hľadať vo fyzickom tele. Tento dej je len zrkadlením deja v oblasti astrálno-éterického konfliktu.

Fyzické telo je sférou, kde pôsobí Otec! Éterické telo je sférou, kde pôsobí Syn a v astrálnom tele sa prejavuje Duch sv. Astrálne telo je teda "bojiskom" Ducha sv. s Luciferom a v éterickom tele bojuje Syn s Ahrimanom!

Skutočnosť že fyzické telo nie je ešte dejiskom určitého boja, nám ukazuje na významnú kozmickú skutočnosť, Vo svete nie je ešte bytosť, ktoré by sa cítila v prítomnej dobe dost silnou, aby sa odvážila vystúpiť proti Otcovi! Ahriman to nečiní, má úctu pred Otcem, bojuje (odporuje!) len proti Synovi v nádeji, že priebeh svetovej karmy mu pred Otcem dá proti Synovi za pravdu. Ahriman skladá svoju nádej vo vytvorení takého prúdu svetovej karmy, ktorý by presvedčil Otca.

Ahriman tvorí takú kozmickú situáciu, v ktorej by mohol pred Otcem povedať:

"Hľa, daroval si ľuďom bytie; aby sa stali slobodnými. Oni si však nevyvolili Tvojho Syna, ale mňa!"

Ešte menej, než Ahriman, je naklonený vystúpiť proti Otcovi Lucifer, ktorý nepôsobí priamo ani proti Synovi, ale bojuje (odporuje!) len proti Duchu sv. Jeho úmyslom bolo viesť ľudstvo tak, aby dospelo k láske bez pravdy Ducha sv. Čin Kristov, ho presvedčil práve tým, že bol prejavom lásky (účelnej), ktorá bola v úplnom súlade s pravdou Ducha. Lucifer dospel k poznaniu, že pravá láska sa nemôže prejaviť, keď chce ušetriť ľudstvu poznanie pravdy. Preto zmenil svoje stanovisko a stal sa pážaťom, pomocníkom, priateľom, ktorý poskytuje ľuďom vnútornú útechu, keď prijali impulz Kristov.

Ak sa má určitá bytosť stať schopnou, postaviť sa v kozme na odpor Otcovi, musí prúd zla v kozme natoľko dozrieť (zostúpiť), že sa vytvorí karmická oblasť, na ktorej by táto bytosť mohla zakotviť. Tejto oblasti dnes ešte nie je, zvolna sa však vytvára z fyzických dôsledkov Ahrimanovho pôsobenia. Tieto následky nie sú však mienené v zmysle choroby (choroba znamená karmické vyrovnanie), ale v zmysle Ahrimanského zdravia! Asura sa teda zrodí v okamihu, keď sa počne utvárať také ľudské fyzické telo, ktoré už nebude existenčne závislé od prílivu síl z oblasti prvej hierarchie (zo sféry Otca). Takéto telo bude čerpať sily z iných zdrojov.

Až bude fyzické telo privedené na tento stupeň, ako následok svojho Ahrimanizovania, potom príde okamih, v ktorom môže zasiahnuť bytosť Asura. Tento stav fyzického tela, bude môcť nastať len vtedy, ak nastane v terajšom pomere éterického a astrálneho tela, ktorý sa vyjadruje

spánkom a smrti, zmena, ktorá spôsobí odpadnutie nutnosti spánku a smrti. Vtedy ja nebude opúšťať oba nižšie články (telo fyz. a éterické), ani v spánku, ani v smrti, a zamedzí tak úplne možnosť prílivu duchovných síl z oblasti prvej hierarchie. To dá vzniknúť stavu, v ktorom Asura bude môcť začať svoj útok proti Otcovi.

Pôsobenie tretej sily zla sa bude odlišovať od sily Lucifera a Ahrimana, najmä tým, že bude úplne iné, so zreteľom nielen na svoj pomer k telesným článkom ľudskej bytosti, ale aj voči samému ja človeka. Tým, že Lucifer pôsobí v astrálnom tele, zvádza ja človeka a vytrháva ho zo spojenia s duchovnými hierarchiami. Tým, že Ahriman pôsobí v éterickom tele, ujarmuje ja človeka. Luciferom od duchovného sveta odtrhnuté a Ahrimanom ujarmené ja, sa bude Asura snažiť rozkúskovať a prijať tak do svojej bytosti.

Kým Lucifer uvádza ja človeka zo stavu snívania do stavu bdenia, Ahriman ho uvádza zo stavu snívania do stavu spánku (bezsený spánok = bezvedomie). Asura však uvádza ľudské ja do stavu smrti (rozpadu = rozkladu vedomia)! Duchovná smrť ľudského ja, je aktuálna hrozba zo strany prejavu svetového zla na jeho tretom stupni.

O karmických cestách, po ktorých sa budú brať tri stupne zla a o nebezpečenstve, ktoré z toho pre ľudstvo vyplýva, sa zmienil R. Steiner v berlínskej prednáške konanej v marci r. 1909. O tom istom však hovorí aj Biblia! Hovorí o tom najmä Daniel, vo svojom duchovnom zrení obrazu štyroch zvierat.